

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO.410.001.07.2020

Pan
prof. Dr hab. Jerzy Duszyński
Prezes Polskiej Akademii Nauk
Pl. Defilad 1. 00-901 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/001 Wykonanie budżetu państwa w 2019 r. – Wykonanie planu finansowego
Polskiej Akademii Nauk

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Polska Akademia Nauk (PAN, Akademia), Pl. Defilad 1, 00-901 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Jerzy Duszyński, Prezes Polskiej Akademii Nauk od 9 kwietnia 2015 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	1. Danuta Opalach, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/10/2020 z 9 stycznia 2020 r. 2. Katarzyna Peikow-Mentlewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/9/2020 z 9 stycznia 2020 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str.1-4,607)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania w 2019 r. planu finansowego Polskiej Akademii Nauk ² , pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:
Zakres kontroli	<ul style="list-style-type: none"> – planowanie i realizacja przychodów Polskiej Akademii Nauk, – planowanie i wykonanie kosztów Polskiej Akademii Nauk i wydatków majątkowych oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji, – gospodarowanie wolnymi środkami, – sporządzenie sprawozdań za IV kwartał 2019 r. w zakresie operacji finansowych, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none"> – analizy wykonania planu przychodów, – analizy stanu należności pozostałych do zapłaty, – szczegółowej kontroli prawidłowości i terminowości ustalenia wybranych należności oraz windykacji zaległości, – analizy realizacji kosztów i wydatków majątkowych, – analizy realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków, – szczegółowej analizy wybranej próby wydatków, – analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, – analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji, – kontroli wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym, – analizy stanu zobowiązań,

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm, dalej: ustawa o NIK.

² W planie finansowym ujmowane były w 2019 r.– poza Kancelarią PAN – przychody i koszty następujących jednostek nieposiadających osobowości prawnej działających w strukturze PAN: Biblioteki Gdańskiej, Biblioteki Kórnickiej, Archiwum w Warszawie, Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie, Muzeum Ziemi, Polskiego Instytutu Studiów Zaawansowanych PIAST, sześciu stacji zagranicznych (w Berlinie, Brukseli, Kijowie, Paryżu, Rzymie i Wiedniu), Zakładu Ichtiologii i Gospodarki Rybackiej, Ogrodu Botanicznego-Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej, Domu Seniora, Domu Zjazdów i Konferencji w Jabłonie, Domu Pracy Twórczej w Wierzbie, Zakładu Doświadczalnego w Kórniku, Zakładu Działalności Pomocniczej.

- analizy prawidłowości sporządzenia sprawozdań w zakresie operacji finansowych,
- analizy stosowanych procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności*

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie przez Polską Akademię Nauk planu finansowego na 2019 r.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W 2019 r. Polska Akademia Nauk realizowała plan finansowy zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk⁴ oraz rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego trybu finansowania i gospodarki finansowej Polskiej Akademii Nauk i jej instytutów naukowych⁵. Otrzymane w 2019 r. z części 67 budżetu państwa dotacje podmiotowa i celowe wykorzystane zostały w kwocie 82 743,3 tys. zł (tj. w 99,5%) na zadania ustawowe, zgodnie z celem przeznaczenia.

Zrealizowane w 2019 r. przychody wyniosły 131 898,6 tys. zł (93,3 % planu po zmianach), a wykonane koszty – 130 077 tys. zł (95,3% planu po zmianach). W wyniku realizacji zadań osiągnięto zakładane efekty, a wydatki z tego tytułu wyniosły 82 743,3 tys. zł (99,5% planu w układzie zadaniowym). Stan środków pieniężnych na koniec 2019 r. wyniósł 49 245,7 tys. zł i był wyższy od planowanego o 19,6%. Wolne środki lokowano z zachowaniem obowiązujących przepisów.

Sprawozdania w zakresie operacji finansowych zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zgodnie z obowiązującym w PAN systemem kontroli zarządczej.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie planu finansowego Polskiej Akademii Nauk⁷

1.1 Wykonanie planu przychodów

Opis stanu faktycznego

Wysokość przychodów PAN w latach 2016-2019 była zróżnicowana, wynosząc w poszczególnych latach odpowiednio: 118 591,7 tys. zł, 139 419,4 tys. zł,

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1183, ze zm.

⁵ Dz. U. Nr 254, poz. 1707, ze zm.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ W sprawozdaniu z wykonania planu finansowego przedłożonym Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 31 marca 2020 r. zaznaczono, że informacje w nim zawarte „...mogą wymagać korekty. Zgodnie z art.15 ust. 2 pkt 4 ustawy o PAN – Zgromadzenie Ogólne Akademii przyjmuje (zatwierdza) roczne sprawozdanie finansowe wraz z opinią z badania sprawozdania finansowego. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania nie zostało zbadane roczne sprawozdanie finansowe Akademii za rok 2019, co oznacza, że ewentualne zmiany, które będą wprowadzone do ksiąg przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania nie mają w chwili obecnej odzwierciedlenia w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego. Wzorem lat poprzednich, jeżeli w okresie do zatwierdzenia rocznego sprawdzania wystąpią okoliczności powodujące konieczność zmiany danych zawartych w niniejszym sprawozdaniu, zostanie przygotowana II wersja, skorelowana z zatwierdzonym rocznym sprawozdaniem finansowym Akademii i niezwłocznie przekazana ministrowi właściwemu do spraw nauki wraz ze stosowną uchwałą Prezydium PAN.”

139 214,8 tys. zł i 131 898,6 tys. zł. W 2019 r. wysokość zrealizowanych przychodów stanowiła 93,3% planu po zmianach (141 356 tys. zł) i była niższa o 7 316,2 tys. zł od przychodów osiągniętych w 2018 r. Główne źródła zrealizowanych przychodów Akademii w 2019 r. stanowiły dotacje (podmiotowa i celowe) z części 67 budżetu państwa Polska Akademia Nauk w łącznej kwocie 82 743,3 tys. zł (62,7%).

Środki dotacji z budżetu państwa były kwotowo zbliżone do wykonania w 2018 r. (82 302,2 tys. zł – wzrost o 441,1 tys. zł, tj. o 0,5%). W latach 2016-2018 środki dotacji w relacji do przychodów ogółem kształtowały się na zróżnicowanym poziomie, wynosząc odpowiednio: 67,8% (80 421,7 tys. zł), 57,9% (80 713,7 tys. zł), 59,1% (82 302,2 tys. zł).

Zrealizowane w 2019 r. przychody ogółem (131 898,6 tys. zł) były niższe od planowanych (141 356 tys. zł) o 9 457,4 tys. zł.

W latach 2017-2018 nadwyżka przychodów nad kosztami wyniosła odpowiednio: 18 078,5 tys. zł, 7 311,1 tys. zł, zaś w roku 2019 – 1 821,6 tys. zł.

Na koniec 2019 r. należności PAN ogółem wyniosły 5 212 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2018 r., były wyższe o 578 tys. zł. Należności te dotyczyły głównie należności z tytułu *najmu lokali mieszkalnych*, a w dalszej kolejności należności, m.in. z tytułu *czynszu dzierżawnego nieruchomości*. Wzrost należności pozabudżetowych w trakcie 2019 r., w stosunku do stanu na koniec 2018 r., spowodowany był rosnącym zadłużeniem kontrahentów przejętych przez Kancelarię PAN w 2018 r., po zlikwidowanej jednostce – Zakładzie Doświadczalnym Agrobiologii w Baranowie.

W okresie objętym kontrolą, PAN prowadził łącznie 34 sprawy mające na celu wyegzekwowanie zaległych należności. Prowadzono sprawy sądowe, egzekucje komornicze, składano wnioski do sądu o nadanie klauzul wykonalności sprawom egzekucyjnym. W 2019 r., Kancelaria PAN dokonała umorzenia należności na kwotę 85 tys. zł nie podejmując działań mających na celu zmianę terminu zapłaty należności. Wśród umorzonych należności najwyższa wynosiła 17 390,7 tys. zł, kolejna to 16 837,5 tys. zł. W ewidencji księgowej występowały należności przedawnione na kwotę 1 022 tys. zł, z tytułu najmu, czynszu dzierżawnego, zakupu produktów roślinnych oraz odsetki od nieterminowej wpłaty.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. należności przeterminowane wyniosły 3 463 tys. zł, tj. w kwocie wyższej o 42 tys. zł w porównaniu do 2018. W 2019 r. umorzone zostały należności w kwocie 85 tys. zł (w 2018 r. w kwocie 142 tys. zł).

Nie wystąpiły należności odroczone ani rozłożone na raty. W roku 2019 Polska Akademia Nauk nie zaciągnęła kredytów i pożyczek.

(akta kontroli str. 567-573, 656-702, 842-870)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2 Wykonanie planu kosztów

Opis stanu
faktycznego

W latach 2016-2018 wykonanie kosztów przez PAN było zróżnicowane, wynosząc odpowiednio: 123 265,6 tys. zł, 121 340,9 tys. zł, 131 903,7 tys. zł. Poniesione przez PAN w 2019 r. koszty ogółem w kwocie 130 077 tys. zł stanowiły 95,3% planu po zmianach (136 444 tys. zł), natomiast w relacji do wykonania w 2018 r. – 98,6% (131 903,7 tys. zł). Koszty zrealizowane były niższe od zaplanowanych o 6 367 tys. zł.

Stan zobowiązań na koniec 2019 r. wyniósł 8 708,2 tys. zł i był o 938,8 tys. zł niższy od planowanego (9 647 tys. zł). W porównaniu do końca 2018 r. (16 021,8 tys. zł), stan zobowiązań był niemal dwukrotnie niższy. Na wysokość zobowiązań w 2018 r. wpływ miały czynniki, które nie zaistniały w 2019 r. (m.in. skutki likwidacji Zakładu Doświadczalnego Agrobiologii w Baranowie).

Wynagrodzenia i składki od nich naliczane wyniosły w 2019 r. ogółem 56 069 tys. zł wobec 54 868 tys. zł w 2018 r. (wzrost o 2,2%).

Przeciętne zatrudnienie w Polskiej Akademii Nauk na terenie Polski (bez instytutów naukowych), w roku 2019 wyniosło 668,9 etatów, z tego:

- 104,1 – w placówkach naukowych nieposiadających osobowości prawnej,
- 223,4 – w krajowych pomocniczych jednostkach naukowych,
- 154,4 – w innych jednostkach organizacyjnych,
- 187,0 – w Kancelarii PAN (łącznie z kierownictwem).

Ponadto, poza granicami kraju (w zagranicznych stacjach naukowych) zatrudnienie wyniosło 27,3 etatu.

Z kolei przeciętne zatrudnienie (z wyłączeniem pracowników obsługi technicznej) w Kancelarii PAN, w 2019 r., kształtowało się na poziomie 187 etatów (191 etatów w 2018 r.). W 2019 r., wynagrodzenia bezosobowe w Kancelarii wyniosły ogółem 1 764 tys. zł i wypłacone zostały 406 osobom (kwoty wypłaconych wynagrodzeń bezosobowych i przeciętna liczba osób wynagrodzonych w odniesieniu do 2018 r. była porównywalna: 1 594,3 tys. zł, 392 osoby).

Polska Akademia Nauk przeprowadziła i ukończyła w 2019 r. 46 postępowań w sprawie udzielenia zamówienia publicznego na łączną kwotę 9 995,5 tys. zł, w tym 20 postępowań o wartości powyżej kwoty 30 tys. euro oraz 26 postępowań o wartości poniżej 30 tys. euro. Wartość zamówień powyżej 30 tys. euro udzielonych przez Kancelarię wyniosła łącznie 8 687,4 tys. zł, w tym w trybie:

- przetargu nieograniczonego (15 postępowań⁸) na łączną kwotę 3.594,3 tys. zł brutto;
- zamówienia na usługi społeczne i inne szczególne usługi (trzy postępowania) na łączną kwotę 1.410,4 tys. zł brutto;
- zapytania o cenę (jedno postępowanie) na kwotę 120,9 tys. zł brutto.

Ponadto, przeprowadzono jedno postępowanie na kwotę 197,9 tys. zł brutto, zgodnie z trybem zawartym w art. 4d ust. 1 pkt. 1 upzp⁹.

Wartość zamówień poniżej 30 tys. euro udzielonych przez Kancelarię wyniosła łącznie 1 308,1 tys. zł brutto, w tym w trybie:

- ogłoszenia na stronie internetowej PAN (15 postępowań¹⁰) na łączną kwotę 741,7 tys. zł brutto;
- negocjacji z jednym wykonawcą (sześć postępowań) na łączną kwotę 369,8 tys. zł brutto oraz

⁸ W tym dwa postępowania w trybie przetargu nieograniczonego wszczęte w 2018 r., a zakończone w 2019 r.

⁹ Ustawy nie stosuje się m.in. do zamówień o wartości mniejszej niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8, których przedmiotem są dostawy lub usługi służące wyłącznie do celów prac badawczych, eksperymentalnych, naukowych lub rozwojowych, które nie służą prowadzeniu przez zamawiającego produkcji masowej służącej osiągnięciu rentowności rynkowej lub pokryciu kosztów badań lub rozwoju.

¹⁰ W tym dwa postępowania rozpoczęte w 2018 r., a zakończone w 2019 r. (jedno w trybie zaproszenia do składania ofert i jedno w trybie negocjacji z jednym wykonawcą).

- zaproszenia do składania ofert (pięć postępowań) na łączną kwotę 196,5 tys. zł brutto.

Badaniem objęto dwa postępowania w trybie przetargu nieograniczonego na *Dostawę samochodu osobowego w formie leasingu operacyjnego dla Polskiej Akademii Nauk* na kwotę 180 tys. zł (41,7 tys. euro) oraz *Rewitalizację elewacji budynku przy ul. Dworkowej 3 w Warszawie* na kwotę 920,2 tys. zł (213,4 tys. euro).

Poddane badaniu wydatki zostały poniesione zgodnie z planem finansowym, w ramach realizacji ustawowych zadań Akademii, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym, w szczególności, z zachowaniem – określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹¹ – zasad gospodarowania środkami publicznymi, jak również zgodnie z przepisami upzp i wewnętrznymi przepisami jednostki. Prawdłowo dokumentowano każdy etap postępowania, dokonywano wyboru trybu, czy wykonawcy. Terminy składania ofert wyznaczone przez zamawiającego w ogłoszeniach, zgodne były z art. 43 upzp. Oferty w postępowaniach oceniano w oparciu o różnicowane kryteria. Rozliczenia finansowo zostały prawidłowo ujęte w księgach rachunkowych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w podpisywanych z wykonawcami umowach.

Zebrana przez PAN dokumentacja spełniała zawarte w upzp wymogi dotyczące zamówień na usługi społeczne. Ponadto, sposób przygotowania, przeprowadzenia i udzielenia zamówień zgodny był z dokumentacją wewnętrzną jednostki i nie budził wątpliwości w zakresie poprawności działań podjętych przez PAN.

Plan wydatków w części 67 *Polska Akademia Nauk*, zgodnie z ustawą budżetową na 2019 r.¹², zakładał wydatki w wysokości 83 138 tys. zł. Wydatki te planowano wyłącznie w dziale 730 *Szkolnictwo wyższe i nauka*, w rozdziale 73095 – *Pozostała działalność*, z przeznaczeniem na dotacje i subwencje (79 420 tys. zł), wydatki majątkowe (3 476 tys. zł) oraz współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej (242 tys. zł). Na podstawie decyzji Ministra z dnia 15 lutego 2019 r., środki z rozdziału 73095 przeniesione zostały do rozdziału 73010 – *Działalność organów i korporacji uczonych Polskiej Akademii Nauk* oraz rozdziału 73011 – *Działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Polskiej Akademii Nauk*¹³.

W ciągu roku budżetowego, PAN otrzymała od ministra właściwego do spraw nauki i szkolnictwa wyższego środki budżetowe w łącznej wysokości 83 138 tys. zł w formie: dotacji podmiotowej (79 420 tys. zł), dotacji celowej na inwestycje (3 476 tys. zł), dotacji celowej przeznaczonej na wkład własny na realizację projektu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (242 tys. zł)

W 2019 r. PAN wydatkowała, w ramach dotacji, łącznie 82 743,3 tys. zł, co stanowiło 99,5% wydatków określonych w ustawie budżetowej (83 138 tys. zł).

Dotację podmiotową wykorzystano w wysokości 79 117,8 tys. zł, tj. 99,6% planu i przeznaczono na sfinansowanie bieżącej działalności Akademii, tj.:

- pomocniczych jednostek naukowych¹⁴ (26 338 tys. zł),

¹¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

¹² Ustawa budżetowa na rok 2019 z dnia 16 stycznia 2019 r. (Dz. U. poz. 198).

¹³ Przesunięcie środków z rozdziału 73095 do innych rozdziałów w ramach działu 730 było spowodowane zmianami wprowadzonymi w klasyfikacji budżetowej w związku z wydanym rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lutego 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

¹⁴ Biblioteki: Gdańska i Kórnicka, archiwa: w Warszawie i PAN i PAU w Krakowie, Muzeum Ziemi, Polski Instytut Studiów Zaawansowanych PIAST.

- stacji zagranicznych¹⁵ (8 636,1 tys. zł),
- placówek naukowych nieposiadających osobowości prawnej¹⁶ (7 072,3 tys. zł),
- innych jednostek organizacyjnych PAN¹⁷ (2 796 tys. zł),
- na funkcjonowanie organów i korporacji uczonych PAN (16 547,7 tys. zł),
- działalność Kancelarii PAN (21 864,4 tys. zł),
- współpracę naukową z zagranicą (3 225,5 tys. zł).

Ponadto na dotacje celowe wydatkowano środki w kwocie 3 625,5 tys. zł, tj. w wysokości 97,5% planu i przeznaczono na: wydatki majątkowe (3 475,2 tys. zł) oraz współfinansowanie projektu z udziałem Unii Europejskiej realizowanego przez Ogród Botaniczny – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej (150,3 tys. zł)

Badaniem szczegółowym objęto 100% kwoty przyznanych dotacji celowych (Akademia otrzymała 3 718 tys. zł, a wykorzystwała 3 625,5 tys. zł) oraz 20,9% (16 547,7 tys. zł) wydatków sfinansowanych ze środków dotacji podmiotowej (z kwoty 79 420 tys. zł wydatkowano 79 117,8 tys. zł).

PAN zawarła z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Minister) dwie umowy określające warunki przekazywania, wykorzystania oraz rozliczenia dotacji celowych: na finansowanie inwestycji realizowanych przez Kancelarię Akademii, pomocnicze jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne działające w strukturze Polskiej Akademii Nauk w roku 2019 r. (umowa nr 1/PAN/2019 z dnia 8 kwietnia 2019 r.) oraz przeznaczonej na wkład własny w projekcie *FlorIntegral – zintegrowana ochrona in situ i ex situ rzadkich, zagrożonych i priorytetowych gatunków flory na terenie Polski*, realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020¹⁸. Na realizację powyższych umów przeznaczone zostały dotacje odpowiednio w kwotach: 3 476 tys. zł i 242 tys. zł.

Środki dotacji celowej gromadzone były na wyodrębnionej w księgach rachunkowych ewidencji księgowej oraz księgowane w sposób umożliwiający identyfikację zadania, na które zostały przyznane. Raporty i rozliczenia z wykorzystania dotacji celowych zostały przedłożone Ministrowi zgodnie z terminami określonymi w umowach.

Rozliczenie drugiej z wymienionych umów uzależnione było od przedłożenia Ministrowi poświadczenia o kwalifikowalności wydatków niezwłocznie po jego otrzymaniu od Instytucji Wdrażającej, co było wymogiem określonym w § 5 ust. 4 umowy nr 2/PAN/2019. Pismem z dnia 29 stycznia 2020 r., Kanclerz PAN poinformował Ministra, że Ogród Botaniczny w dniu 16 stycznia 2020 r. zwrócił się o poświadczenie przez Instytucję Wdrażającą kwalifikowalności wydatków w kwocie 150 304,52 zł poniesionych w ramach dotacji celowej na wkład własny do projektu, zaś Akademia przedłożyła poświadczenie o kwalifikowalności wydatków niezwłocznie po jego otrzymaniu od Instytucji Wdrażającej.

W wydatkowaniu środków z dotacji celowych nie stwierdzono nieprawidłowości. W wyniku realizacji umowy nr 1/PAN/2019 zrealizowane zostały m.in. następujące zadania:

- wykonanie żaluzji (lameli) zewnętrznych w Bibliotece Gdańskiej;

¹⁵ W Berlinie, Brukseli, Kijowie, Paryżu, Rzymie, Wiedniu.

¹⁶ Zakład Ichtiologii i Gospodarki Rybackiej, Ogród Botaniczny-Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej.

¹⁷ Dom Seniora, Dom Zjazdów i Konferencji w Jabłonie, Dom Pracy Twórczej w Wierzbie, Zakład Doświadczalny w Kórniku, Zakład Działalności Pomocniczej w Warszawie, Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej

¹⁸ Umowa nr 2/PAN/2019 z dnia 11 kwietnia 2019 r.

- przebudowa nawierzchni dziedzińca wewnętrznego i rewitalizacja elewacji wraz z wymianą stolarki okiennej w Pałacu Staszica w Warszawie;
- wykonanie izolacji pionowej i poziomej piwnic oraz izolacji poziomej posadzek piwnic i posadzek parteru w Muzeum Ziemi;
- wymiana dźwigu osobowego w budynku siedziby PAN we Wrocławiu;
- dostosowanie części budynku na pomieszczenia biurowe w Domu Seniora w Konstancinie Jeziornej.

(akta kontroli str. 735-795, 842-870)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3 Gospodarowanie wolnymi środkami

Opis
stanu faktycznego

Stan środków pieniężnych zaplanowanych w kwocie 41 187 tys. zł wyniósł na koniec 2019 r. 49 245,7 tys. zł. Środki pieniężne Akademii w 2019 r. gromadzone były na rachunkach bankowych prowadzonych w Banku Gospodarstwa Krajowego, przy czym środki pieniężne, których dysponentem były jednostki posiadające siedzibę poza granicami kraju (stacje naukowe PAN) – na rachunkach banków w krajach ich siedziby. Z kolei środki zgromadzone na rachunkach pozabudżetowych i zakładowego funduszu świadczeń socjalnych podlegały konsolidacji i były deponowane automatycznie w systemie lokat *overnight* jako depozyt u ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Środki przekazane w depozyt *overnight* na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiły 38 239,2 tys. zł. PAN nie dokonywała lokat terminowych. Przychody z tytułu odsetek uzyskanych przez PAN w 2019 r. wyniosły 183,9 tys. zł. Środki pieniężne pochodzące z budżetu państwa były gromadzone na rachunkach bankowych, zatem od środków tych nie są uzyskiwane przychody z tytułu odsetek. Wolne środki lokowano z zachowaniem przepisów rozporządzenia w sprawie wolnych środków¹⁹.

(akta kontroli str. 703-748)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4 Realizacja zadań

Opis stanu
faktycznego

Polska Akademia Nauk nie jest zobowiązana, na podstawie przepisów prawa, do sporządzania planu finansowego w układzie zadaniowym, natomiast sporządzała go w ramach wydatków budżetowych ujmowanych w części 67 budżetu państwa dla Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego²⁰.

W 2019 r. w ramach funkcji 10. *Szkolnictwo wyższe i nauka* Akademia realizowała zadanie 10.1 *Zarządzanie systemem szkolnictwa wyższego i nauki* którego celem było podniesienie poziomu wyników badań naukowych. Na realizację zadania wydatkowano kwotę 82 743,3 tys. zł z planowanych według ustawy budżetowej 83 138 tys. zł, co stanowiło wykonanie planu w układzie zadaniowym w 99,5%.

Celem podzadania 10.1.3. *Upowszechnianie, promocja oraz popularyzacja szkolnictwa*

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie (Dz. U. poz. 1864).

²⁰ PAN sporządza plany zadań merytorycznych w układzie kosztowym dla poszczególnych jednostek organizacyjnych; plany te są skorelowane z planem zadaniowym (zatwierdzanym przez Prezesa PAN) i planem finansowym. Zadania na szczeblu centralnym w formie planu zadań operacyjnych zdefiniowanych w układzie planu finansowego są określane zarządzeniem Kanclerza PAN i monitorowane wg wewnętrznej procedury dotyczącej sprawozdawczości oraz Regulaminu działalności Kanclerza i Kancelarii PAN.

wyższego i nauki była popularyzacja nauki oraz udział w przedsięwzięciach informacyjno-promocyjnych oraz organizowanie wydarzeń o charakterze naukowym i popularyzatorskim.

Do monitorowania stopnia realizacji celu podzadania wykorzystano miernik pn. *wzrost liczby osób biorących udział w wydarzeniach promujących naukę (%)*. Planowana wartość wykonania miernika w 2019 r. wynosiła 130% i została wykonana na poziomie 143%.

Celem działania 10.1.3.1. *Działalność Polskiej Akademii Nauk* było zwiększenie zainteresowania nauką i dziedzictwem narodowym poprzez upowszechnianie i promocję. Do pomiaru tego celu wykorzystano miernik pn. *liczba wydarzeń promujących naukę*. Planowana wartość miernika w 2019 r. wynosiła 5 723 i została wykonana na poziomie 7 150.

W ramach powyższego działania przyznane zostały dotacje na realizację poddziałań: *Działalność organów i korporacji uczonych Polskiej Akademii Nauk* – 16 547,7 tys. zł, *Działalność Kancelarii i krajowych jednostek organizacyjnych Polskiej Akademii Nauk* – 51 217,7 tys. zł, *Wspieranie aktywności Polskiej Akademii Nauk na forum międzynarodowym* – 14 977,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 656-693, 842-870)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Polskiej Akademii Nauk.

W 2019 r. Polska Akademia Nauk realizowała plan finansowy zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk²¹ oraz rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego trybu finansowania i gospodarki finansowej Polskiej Akademii Nauk i jej instytutów naukowych²².

Otrzymane w 2019 r. z części 67 budżetu państwa dotacje podmiotowa i celowe zostały wykorzystane w kwocie 82 743,3 tys. zł, tj. w 99,5%, na zadania ustawowe i zgodnie z celem przeznaczenia.

OBSZAR

2. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Sprawozdanie z wykonania planu finansowego za 2019 r. zostało sporządzone 31 marca 2020 r. i przekazane Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego w terminie wynikającym z art. 84 ust. 5 ustawy o PAN.

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez PAN łącznych kwartalnych sprawozdań o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z) za okres od początku roku do końca IV kwartału 2019 r.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych²³, jednostki organizacyjne tworzone przez Polską Akademię Nauk zobowiązane były do złożenia sprawozdań Rb-Z i Rb-N za IV kwartał 2019 r. nie później niż w terminie 37 dni po upływie okresu sprawozdawczego (do 6 lutego 2020 r.), zaś ich odbiorcą była Polska

²¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1183, ze zm.

²² Dz. U. Nr 254, poz. 1707, ze zm.

²³ Dz. U. z 2014 r. poz. 1773.

Akademia Nauk. Sprawozdanie łączne Polska Akademia Nauk obowiązana była przekazać do Głównego Urzędu Statystycznego nie później niż w terminie 52 dni po upływie okresu sprawozdawczego (do 21 lutego 2020 r.). Termin powyższy został dotrzymany.

Obowiązkiem złożenia ww. sprawozdań objętych było 20 jednostek nieposiadających osobowości prawnej i 69 jednostek posiadających osobowość prawną. Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z przekazanych sprawozdań jednostkowych. Stosowany w PAN system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalnorachunkowym.

(akta kontroli str. 703-748)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania w zakresie operacji finansowych.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, odstępuje od formułowania uwag i wniosków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Nauki i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Najwyższa Izba Kontroli informuje, że wystąpienia pokontrolne po kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. stanowią podstawę sporządzenia *Analizy wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 r.*, której terminowe przedłożenie jest obowiązkiem Najwyższej Izby Kontroli określonym w art. 226 ust. 2 Konstytucji. Realizacja ustrojowego obowiązku Najwyższej Izby Kontroli w stosunku do Sejmu, umożliwiająca dochowanie przez Sejm terminu określonego w art. 226 ust. 2 Konstytucji, stanowi realizację ważnego interesu społecznego. Wobec powyższego, na podstawie art. 15z z s ust. 4 pkt 2 w zw. z ust. 1 pkt 10 i ust. 7 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych²⁴, organ kontrolowany zobowiązany jest w terminie określonym w art. 54 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, wnieść zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego albo poinformować w tym terminie o niewniesieniu zastrzeżeń.

²⁴ Dz.U. poz.374, 567 i 568

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 29 kwietnia 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Dyrektor

Piotr Prokopczyk

W imieniu zespołu kontrolnego:

Katarzyna Peikow-Mentlewicz
specjalista kontroli państwowej

